

الله أكبر

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری

امکان سنجی ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار در ایران

عباس بنی شریف

استاد راهنما:

دکتر حسین اعتمادی

استاد مشاور:

دکتر عادل آذر

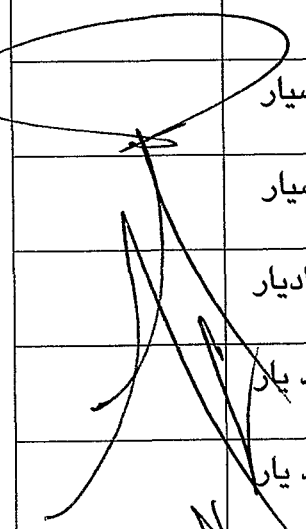
۱۳۸۸ / ۶ / ۱۶
موسسه مطالعات و پژوهش‌های حسابداری
تهران

تیر ۱۳۸۸

۱۱۶۵۳۰

« تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد »

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه عباس بنی شریف را تحت عنوان « امکان سنجی ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار در ایران » از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند

ردیف	اعضای هیئت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضا
۱	استاد راهنما	دکتر حسین اعتمادی	دانشیار	
۲	استاد مشاور	دکتر عادل آذر	دانشیار	
۳	استاد ناظر	دکتر عباس مقبل با عرض	استادیار	
۴	استاد ناظر	دکتر علی رجب زاده	استاد یار	
۵	نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر علی رجب زاده	استاد یار	

بسمه تعالی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته
که در سال در دانشکده دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب
آقای دکتر ، مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر و مشاوره سرکار
خانم / جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب صلباً، بی شریک دانشجوی رشته حسابداری مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: سعید شهبازی

تاریخ و امضا:

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست های دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان نامه ها، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان نامه / رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق مادی و معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان نامه / رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تأیید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجوی مسئول علمی مستخرج از پایان نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان نامه / رساله نیز منتشر می شود باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب و یا نرم افزار و یا آثار ویژه حاصل از نتایج پایان نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت دانشگاه و براساس آئین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره ملی، منطقه ای و بین المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان نامه / رساله

و تمامی طرح های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین نامه در ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تأیید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم الاجرا است.

تقدیم به

پدر و مادر عزیزم

که گرمی زندگی از وجود زلال و با محبت آنها نشات می گیرد

9

تقدیم به

یگانه همراهم در خوشی ها و ناخوشی ها با کمترین ادعا و بیشترین شکیبایی

همسر عزیزم

که آرام جانم است و شادی بودنم

سپاس

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

اکنون که کارهای تدوین این پایان نامه به انجام رسیده است،
فدای را سپاس می گویم که دانش من ذره ای ناچیز از مرحمت و
لطف لایزال اوست.

بی شک انجام این تحقیق بدون راهنماییها، اصلاحات و
پیشنهادهای ارزنده استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر اعتمادی
که پیوسته با نظارت دقیقشان مرا در انجام این پژوهش یاری نموده
اند، میسر نمی بود.

همچنین از جناب آقای دکتر عادل آذر که قبول زحمت نموده و
مشاوره این تحقیق را متقبل شدند سپاسگزارم.

برخود لازم میدانم که از همکاری صمیمانه و ارزشمند کسانی که
در تدوین این پایان نامه مرا یاری نمودند، خصوصا همکاران بنده در
سازمان مسابرسی نیز سپاسگزاری نمایم.

چکیده

گسترش دامنه مالکیت خصوصی از طریق واگذاری شرکتهای دولتی و کاهش تصدی گری دولت، باعث گردید جهت صیانت از حقوق و منافع صاحبان سرمایه به تقویت فرهنگ پاسخگویی و ارتقای شفافیت اطلاعات در شرکتها و سایر واحدهای اقتصادی که تمام یا بخشی از سرمایه آنها از طریق مردم تأمین شده است، پرداخته شود. برای حصول اطمینان از این امر نیاز به ساز و کارهایی همانند نظام راهبری مناسب در شرکتها و سایر بنگاههای اقتصادی است.

نظارت راهبری شرکتها دارای ارکان خاصی است. کمیته حسابرسی یکی از ارکان اصلی نظام راهبری شرکتها است که موجبات تقویت و سلامت گزارشگری مالی را فراهم می نماید و استقلال حسابرسان مستقل را ارتقاء می بخشد.

در این تحقیق تلاش کردیم ابتدا مبانی نظری ایجاد کمیته حسابرسی را مورد بررسی قرار دهیم تا چارچوب مربوط به آن تدوین گردد و در مرحله بعد امکان سنجی پیاده سازی آنرا در ایران مورد بررسی قرار دهیم عوامل موثر بر ایجاد کمیته حسابرسی در قالب ۶ فرضیه بشرح زیر آزمون گردید:

۱ - بین امکان ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار و استقرار قوانین و مقررات الزام آور رابطه معنی داری وجود دارد.

۲ - بین امکان ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار و دانش مالکان و سهامداران واحدهای اقتصادی از ضرورت ایجاد این کمیته رابطه معنی داری وجود دارد.

۳ - بین امکان ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار و اعتقاد مالکان و سهامداران واحدهای اقتصادی از ضرورت ایجاد این کمیته رابطه معنی داری وجود دارد.

۴ - بین امکان ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار و عدم تمرکز گرایی مدیران واحدهای اقتصادی در ایران رابطه معنی داری وجود دارد.

۵ - بین امکان ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار و آشنایی مراجع حرفه ای و قانونی با نقش و تأثیر آن رابطه معنی داری وجود دارد.

۶ - بین امکان ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار و آگاهی گروههای مختلف استفاده کننده اطلاعات حسابداری و گزارشگری مالی با نقش و وظایف کمیته حسابرسی رابطه معنی داری وجود دارد. جامعه آماری این تحقیق مدیران مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار و مدیران فنی سازمان حسابرسی بوده که از این میان، نمونه آماری شامل تمامی مدیران فنی شاغل در سازمان حسابرسی و تهران (۵۶ نفر) و مدیران مالی ۹۵ شرکت بورسی (براساس روش های آماری) انتخاب گردید.

براساس جوابهای ارائه شده به سؤالات پرسشنامه توسط افراد نمونه آماری کلیه فرضیات

مطرح شده در این تحقیق بغیر از فرضیه ۳ مورد پذیرش واقع شده اند.

واژگان کلیدی

- امکان سنجی
- کمیته حسابرسی
- هیات مدیره
- اعضاءموظف هیات مدیره
- اعضاءغیر موظف هیات مدیره

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات تحقیق

- ۱-۱- مقدمه ۲
- ۲-۱- تعریف موضوع، تشریح ابعاد و حدود مسئله: ۳
- ۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق ۸
- ۴-۱- اهداف تحقیق ۱۱
- ۵-۱- فرضیه های تحقیق ۱۱
- ۶-۱- روش جمع آوری داده ها ۱۲
- ۷-۱- آزمون فرضیه های تحقیق ۱۲
- ۸-۱- جامعه آماری تحقیق ۱۳
- ۹-۱- نوآوری تحقیق ۱۳
- ۱۰-۱- تعرف برخی واژه های کلیدی ۱۳

فصل دوم: ادبیات تحقیق

- ۱-۲- بخش اول: سابقه تاریخی ایجاد کمیته حسابرسی ۱۶
- ۱-۱-۲- سابقه تاریخی ایجاد کمیته حسابرسی در جهان ۱۶
- ۲-۱-۲- سابقه تاریخی ایجاد کمیته حسابرسی در ایران ۱۸
- ۲-۲- بخش دوم: مبانی نظری و الزامات قانونی ایجاد کمیته حسابرسی ۲۰
- ۱-۲-۲- مبانی نظری ایجاد کمیته حسابرسی از دیدگاه تئوری نمایندگی ۲۰
- ۲-۲-۲- مبانی نظری ایجاد کمیته حسابرسی از دیدگاه موضوع حاکمیت
- شرکتی و نظام راهبری بنگاه ۲۲

- ۲۵ الزامات قانونی ایجاد کمیته حسابرسی
- ۲۶ ۱-۳-۲-۲- کمیسیون ملی گزارشگری مالی متقربانه (ترویدی)
- ۲۷ ۲-۳-۲-۲- کمیته روبان آبی (بلور بیون)
- ۳۱ ۳-۳-۲-۲- قانون حفاظت از منابع سرمایه گذاران ۲۰۰۲ (قانون ساریینز اکسلی)
- ۳۶ ۴-۳-۲-۲- گزارش درک هیگز در انگلستان
- ۳۸ ۵-۳-۲-۲- الزامات روبرت اسمیت در انگلستان در مورد کمیته حسابرسی
- ۶-۳-۲-۲- اصول بازنگری شده سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در زمینه
- ۴۱ حاکمیت شرکتی و توصیه آن به ایجاد کمیته حسابرسی
- ۴۳ ۷-۳-۲-۲- الزامات سایر مجامع قانونی درباره مدیران غیرموظف (غیر اجرایی)
- ۴۶ ۸-۳-۲-۲- الزامات مربوط به کمیته حسابرسی در بازارهای جهان
- ۵۳ ۳-۲-۳- بخش سوم: محاسن ایجاد کمیته حسابرسی و اهمیت آن
- ۵۴ ۱-۳-۲- تاثیر ایجاد کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی
- ۵۶ ۲-۳-۲- تاثیر کمیته حسابرسی بر بهبود کیفیت کنترلهای داخلی
- ۵۷ ۳-۳-۲- تاثیر کمیته حسابرسی بر عملکرد حسابرس مستقل
- ۶۰ ۴-۳-۲- تاثیر کمیته حسابرسی بر عملکرد حسابرسی داخلی
- ۶۱ ۵-۳-۲- تاثیر کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک و جلوگیری از تقلب مدیران
- ۶۳ ۴-۲-۴- بخش چهارم : سازمان کمیته حسابرسی
- ۶۵ ۱-۴-۲- نظامنامه کمیته حسابرسی
- ۶۷ ۲-۴-۲- اهداف و اختیارات کمیته حسابرسی
- ۶۹ ۳-۴-۲- تعداد اعضاء و دوره عضویت کمیته های حسابرسی
- ۷۰ ۴-۴-۲- جلسات کمیته حسابرسی
- ۷۳ ۵-۴-۲- گزارش فعالیت های کمیته حسابرسی

۷۷ویژگیهای اعضای کمیته حسابرسی
۸۱بخش پنجم: نقش و مسئولیت های کمیته حسابرسی
۸۱۱-۵-۲- گزارشگری مالی
۸۴۲-۵-۲- نظارت برحسابرسان مستقل و تعامل با ایشان
۸۸۳-۵-۲- مسئولیت مرتبط با کارحسابرسان داخلی
۹۱۶-۲- بخش ششم : پژوهش های انجام شده درباره کمیته حسابرسی
۹۱۱-۶-۲- پیشینه پژوهش های انجام شده درباره کمیته حسابرسی در دیگر کشورها
۱۱۰۲-۶-۲- پیشینه پژوهش های انجام شده درباره کمیته حسابرسی در ایران

فصل سوم: روش تحقیق

۱۱۳۱-۳- مقدمه
۱۱۳۲-۳- روش تحقیق
۱۱۴۳-۳- فرضیه های تحقیق
۱۱۵۴-۳- گردآوری اطلاعات
۱۱۵۱-۴-۳- دوره زمانی تحقیق
۱۱۵۲-۴-۳- جامعه آماری و نمونه انتخابی
۱۱۷۳-۴-۳- جمع آوری داده های تحقیق
۱۱۷۵-۳- ابزاراندازه گیری
۱۱۹۶-۳- روایی و پایایی تحقیق
۱۲۰۱-۶-۳- قابلیت اطمینان (پایایی) پرسشنامه
۱۲۱۲-۶-۳- روایی پرسشنامه
۱۲۲۷-۳- معایب پرسشنامه
۱۲۳۸-۳- روش تجربه و تحلیل اطلاعات

فصل چهارم: آزمون آماری و تجزیه و تحلیل داده ها:

۱۲۵ ۱-۴-مقدمه
۱۲۵ ۲-۴-تحلیل توصیفی اطلاعات
۱۲۶ ۴-۲-۱-وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر سن
۱۲۶ ۴-۲-۲-وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر جنسیت
۱۲۷ ۴-۲-۳-وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر مدرک تحصیلی
۱۲۷ ۴-۲-۴-وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر رشته تحصیلی
۱۲۸ ۴-۲-۵-وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر سابقه کاری
۱۲۹ ۴-۲-۶-وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر آشنایی با اصول کمیته حسابرسی
۱۲۹ ۴-۲-۷-وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر آشنایی با ساختار کمیته حسابرسی
۱۳۰ ۴-۲-۸-نوع توزیع متغیر وابسته
۱۳۱ ۴-۳-بررسی نرمال بودن متغیر وابسته از طریق آزمون کولموگروف اسمیرنوف
۱۳۲ ۴-۴-مقایسه میانگین متغیرها در دو گروه پاسخ دهنده
۱۳۴ ۴-۵-آزمون ضرورت ایجاد کمیته حسابرسی (آزمون متغیر وابسته)
۱۳۴ ۴-۶-نتایج آزمون فرضیات تحقیق
۱۳۶ ۴-۷-رگرسیون چند متغیره

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۴۳ ۱-۵-مقدمه
۱۴۴ ۲-۵-خلاصه و مراحل تحقیق
۱۴۵ ۳-۵-نتیجه گیری تحقیق
۱۴۷ ۴-۵-محدودیت های تحقیق

۵-۵-پیشنهادات.....۱۴۸

۵-۵-۱-پیشنهادهای کاربردی برای بهره برداری از نتایج تحقیق.....۱۴۸

۵-۵-۲-پیشنهادهایی برای تحقیقات آینده.....۱۴۹

فهرست منابع.....۱۵۱

پیوستها.....۱۶۱

چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۱۹	جدول ۱-۳ کدبندی طیف لیکرت.....
۱۲۶	جدول ۱-۴ وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر سن.....
۱۲۶	جدول ۲-۴ وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر جنسیت.....
۱۲۷	جدول ۳-۴ وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر مدرک تحصیلی.....
۱۲۷	جدول ۴-۴ وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر رشته تحصیلی.....
۱۲۸	جدول ۵-۴ وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر سابقه کاری.....
۱۲۹	جدول ۶-۴ وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر آشنایی با اصول کمیته حسابرسی.....
۱۲۹	جدول ۷-۴ وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر آشنایی با ساختار کمیته حسابرسی.....
	جدول ۸-۴ محاسبه مقادیر آماره های توصیفی هر یک از متغیرهای مستقل و متغیر وابسته.....
۱۳۰
۱۳۲	جدول ۹-۴ آزمون کولمو گروف- اسمیرنوف.....
	جدول ۱۰-۴ میانگین پاسخ های ارائه شده به سوالات هر فرضیه در دو گروه پاسخ دهنده.....
۱۳۲
	جدول ۱۱-۴ مقادیر سطح معنی داری F آزمون Levenes برای آزمون واریانس پاسخ دو گروه.....
۱۳۳
	جدول ۱۲-۴ مقادیر سطح معنی داری T آزمون Levenes برای آزمون واریانس پاسخ دو گروه.....
۱۳۳
۱۳۴	جدول ۱۳-۴ نتیجه آزمون ضرورت ایجاد کمیته حسابرسی.....
	جدول ۱۴-۴ مقادیر سطح معنی داری فرضیات جهت تعیین رابطه معنی داری آنها- مدیران مالی.....
۱۳۵

جدول ۴-۱۵	مقادیر سطح معنی داری فرضیات جهت تعیین رابطه معنی داری آنها- مدیران سازمان حسابرسی	۱۳۵
جدول ۴-۱۶	مقادیر سطح معنی داری فرضیات جهت تعیین رابطه معنی داری آنها- بطور مشترک	۱۳۵
جدول ۴-۱۷	مقادیر سطح معنی داری جهت آزمون معنی داری بودن مدل	۱۳۷
جدول ۴-۱۸	مقادیر ضریب تعیین	۱۳۷
جدول ۴-۱۹	مقادیر سطح معنی داری جهت آزمون معنی داری مدل- مدیران مالی	۱۳۸
جدول ۴-۲۰	مقادیر سطح معنی داری جهت آزمون معنی داری مدل- مدیران سازمان حسابرسی	۱۳۹
جدول ۴-۲۱	مقادیر سطح معنی داری جهت آزمون معنی داری مدل- بطور جداگانه	۱۳۹
جدول ۴-۲۲	مقادیر T مربوط به $\beta_0, \beta_1, \beta_2$	۱۴۰
جدول ۴-۲۳	مقادیر T مربوط به $\beta_0, \beta_1, \beta_2$ - مدیران سازمان حسابرسی	۱۴۰
جدول ۴-۲۴	مقادیر T مربوط به $\beta_0, \beta_1, \beta_2$ - دو گروه پاسخ دهنده	۱۴۱

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱ شکل توزیع متغیر وابسته	۱۳۰

فصل اول

کلیات تحقیق

۱- کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه :

ابلاغ سیاستهای کلی بند (ج) اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی مقام معظم رهبری و اهتمام جدی مسئولین دولت جمهوری اسلامی ایران به گسترش دامنه مالکیت خصوصی از طریق واگذاری شرکتهای دولتی و کاهش تصدی گری دولت، تدبیر راهکارهای اجرایی تحقق این سیاست ها و جلب اعتماد عمومی و صیانت از حقوق و منافع صاحبان سرمایه را ضروری می سازد. برای این منظور، تقویت فرهنگ پاسخگویی و ارتقای شفافیت اطلاعات در شرکتهای و سایر واحدهای اقتصادی که تمام یا بخشی از سرمایه آنها از طریق مردم تأمین شده است، امری گریزناپذیر است. برای حصول اطمینان از ایفای مسئولیت پاسخگویی بنگاه های اقتصادی در مقابل عموم و افراد ذینفع باید نظارت و مراقبت کافی بعمل آید. اعمال نظارت و مراقبت در این زمینه مستلزم وجود ساز و کارهای مناسبی است. از جمله این ساز و کارها، طراحی و اجرای نظام راهبری مناسب در شرکت ها و سایر بنگاه های اقتصادی است.

نظام راهبری بنگاه که در فضای قانونی، نظارتی و انضباطی و محیط های پیرامونی نمود پیدا می کند، به مسائلی همچون برقراری عدالت میان گروه های مختلف، استفاده کارآمد از منابع اقتصادی بنگاه، فراهم کردن اطلاعات شفاف، ایجاد محیط سالم گزارش گری مالی، استقرار سیستم مناسب نظارتی و جبران خدمات مدیران می پردازد.

نظارت راهبری شرکت ها دارای ارکان خاصی است. کمیته حسابرسی یکی از ارکان اصلی نظام راهبری شرکت ها است که موجبات تقویت و سلامت گزارشگری مالی را فراهم می نماید و استقلال حسابرسان مستقل را ارتقاء می بخشد.

با ارائه تصویر کلی، آنچه در این تحقیق بدنبال آن هستیم عبارت است از «مطالعه مبانی نظری و علمی محاسن و ضرورت ایجاد کمیته های حسابرسی در کشورهای پیشرو و استخراج شاخص های عملکرد مندرج در این کمیته ها و ارائه الگویی جهت توسعه ایجاد کمیته حسابرسی در ایران با توجه به اینکه ضرورت ایجاد کمیته حسابرسی صاحبکار طبق مبانی نظری، تحقیقات انجام شده و همچنین مصداقهای عملی از محاسن آن در کشورهای پیشرو مشخص شده، لذا در این تحقیق تلاش می کنیم ابتدا مبانی نظری ایجاد کمیته حسابرسی را مورد بررسی قرار دهیم تا چارچوب مربوط به آن تدوین گردد و در مرحله بعد امکان سنجی پیاده سازی آنرا در ایران مورد بررسی قرار دهیم.

۱-۲- تعریف موضوع، تشریح ابعاد و حدود مسئله :

با توجه به استفاده روز افزون از اطلاعات مالی واحدهای اقتصادی و همچنین لزوم اطمینان از صحت اطلاعات آنها نیاز به استفاده از خدمات افرادی می باشد که با رسیدگی به مدارک، اسناد حسابداری و حسابهای این واحدهای اقتصادی هر گونه سوء استفاده و تقلب های احتمالی را کشف و نسبت به صحت این اطلاعات اظهار نظر بی طرفانه ارائه کنند و از طرف دیگر نیاز به افرادی از هیئت مدیره صاحبکار بوده تا بر روند گزارشگری مالی نظارت کنند این افراد از اعضاء غیر موظف هیأت مدیره و معمولاً از مدیران خارج از شرکت بوده و حداقل یکی از آنها تخصص مالی دارد. (carllo & neal، 2000)

از وظایف این کمیته می توان به انتخاب و عزل حسابرسان مستقل، تعیین حدود خدمات حسابرسی، بررسی یافته های حسابرسان، حل اختلاف بین مدیریت و حسابرسان، افزایش کیفیت و به موقع بودن افشاهای مالی و سایر اطلاعات مهمی است که بازار سرمایه وسهامداران

نیاز دارند. همچنین این کمیته می تواند بر مدیریت ارشد شرکت نظارت کرده و از نقض کنترل‌های داخلی توسط مدیریت جلوگیری کند. (windrom & song و 2004)

با توجه به اینکه سهامداران نمی توانند بطور دائم بر مدیریت کنترل داشته باشند این مسئولیت را کمیته حسابرسی بعنوان اعضاء هیات مدیره از طریق نظارت بر نحوه گزارشگری مالی انجام می دهند. مستقل بودن اعضای کمیته حسابرسی موجب عدم تأثیر بر روی قضاوت های مستقل آنان می شود.

کمیته های حسابرسی، از طریق نظارت بر روند گزارشگری مالی، شامل سیستم کنترل داخلی و استفاده از اصول پذیرفته شده ی حسابداری و نیز نظارت بر عملکرد حسابرسی مستقل و حسابرسی داخلی، موجب می شوند که اشتباهات عمدی و سهوی در اندازه گیری های حسابداری و افشای موارد با اهمیت مالی و نیز کلاهبرداری و اعمال غیر قانونی مدیریت، کاهش یابد.

کمیته حسابرسی یکی از کمیته های هیأت مدیره واحد اقتصادی و متشکل از ۳ تا ۵ و در برخی موارد ۷ نفر از اعضای غیر موظف هیأت مدیره است که مسؤولیت نهایی نظارت بر کلیه فعالیت های مالی شرکت را بر عهده دارد. (Arense , Alvin , james, 2003, 84)

از جمله وظایف کمیته حسابرسی، کمک به انتخاب حسابرس، مدیریت فرایند کار حسابرسی، بررسی مجدد نتایج حسابرسی، کمک به اعضای هیأت مدیره در درک بهتر نتایج حسابرسی، و همکاری با مدیریت و حسابرس مستقل در حل مشکلات کنترل داخلی یا نقاط ضعف مشخص شده در طی عملیات حسابرسی است.

کمیته های حسابرسی باید به طرز صحیح سازماندهی شوند و مورد استفاده قرار گیرند، در این صورت، این کمیته ها می توانند برای کلیه گروه های علاقه مند منافع چشمگیری داشته باشند. کمیته های حسابرسی می توانند وظیفه مباشرت گزارشگری هیأت مدیره را تقویت